

KIELTÄ KEHITTÄMÄÄN

Opas 3–6-vuotiaiden lasten
kielen kehityksen tukemiseen

Susanna Ronkainen
&
Henna Väyrynen

Sisällys

JOHDANTO.....	1
LAIVA ON LASTATTU	2
KETJUTUSLEIKKI	3
JUMPPAA SUULLE JA KIELELLE.....	4
HARJOITELLAAN ÄÄNTEITÄ	5
KUVAILEVAT SANAT	6
ARVAA MITÄ AJATTELEN?	7
RIKKINÄINEN SANA.....	8
KUU, PUU JA LUU	9
KIRJAINMAAT	10
KIRJAINLEIKKI.....	11
SAMANKALTAISET SANAT	12
LORUT JA RUNOT	13
ÄÄNNEORU	14
SADUTUS	15
LÄHTEET:.....	16
LIITE 1	18
LIITE 2	20
LIITE 3	23

Johdanto

Tämä opas on tehty varhaiskasvatuksen työntekijöille auttamaan lapsen kielen kehityksen tukemisessa. Oppaassa on useita harjoitteita, joiden avulla voidaan harjoitella kielen kehityksen eri osa-alueita, kuten sanavarastoa, kuullun ymmärtämistä, äänteiden ja kirjainten tunnistamista sekä ääntämistä. Harjoitteet ovat selkeitä ja helposti toteutettavia eivätkä vaadi suuria etukäteisvalmisteluja tai oheismateriaalia. Mahdolliset oheismateriaalit löytyvät tulostettavina oppaan lopusta liitteistä.

Puheen ja kielen kehityksen häiriöt ovat suhteellisen yleisiä ja erilaisten selvitysten mukaan noin 3–7% lapsista kärsii ainakin lievistä puheen ja kielen kehityksen häiriöistä (Huttunen ja Jalanko 2017). Tällaisia häiriöitä ovat muun muassa erilaiset äännevirheet, kielen tuottamisen ja ymmärtämisen vaikeudet sekä puheen sujuvuuden häiriöt.

Varhaiskasvatuksen yhtenä tehtävänä on edesauttaa lapsen kielellisten valmiuksien ja taitojen kehittymistä sekä samalla vahvistaa lapsen kielellistä identiteettiä. Kielellistä kehitystä tukee varhaiskasvatuksen moninainen kieliympäristö sekä ammattikasvattajien yhteistyö lapsen huoltajien kanssa. On myös tärkeää antaa kannustavaa ja johdonmukaista palautetta lapselle hänen kielenkäyttämistään ja vuorovaikutustaidostaan.

Ammattikasvattajan on tärkeää arvioida ja seurata lapsen iän mukaista kielen kehitystä ja tukea tätä joka päiväisissä toimissa sekä kehitykselle sopivilla harjoitteilla ja tarvittaessa huolen herätessä ohjata lapsi kielen kehityksen jatkotutkimuksiin.

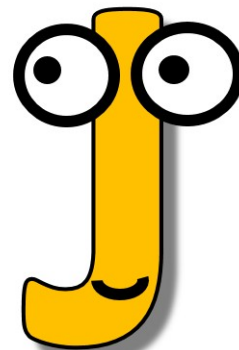
Laiva on lastattu

Laiva on lastattu tietyn aihepiirin sanoilla kuten eläimillä, ammanteilla, ajoneuvoilla tai satuhahmoilla. Lapset luettelevat vuoron perään esimerkiksi eri eläimiä niin kauan, etteivät enää keksi sanoja. Sanaleikkiä voi vaikeuttaa siten, että luetellaan pelkästään tietyllä alkukirjaimella alkavia sanoja kuten eläimiä a-kirjaimella.

Sovellutuksena voisi olla se, että lapsia voisi pyytää toistamaan edellä sanoneen lapsen keksimän sanan ja sanoa sitten omansa. Esimerkiksi edellä oleva lapsi sanoo: - Laiva on lastattu aasilla ja ahmalla. Sitten seuraava lapsi sanoo: -Laiva on lastattu aasilla, ahmalla ja apinalla.

(Leikki on mukailen lähteestä: Harju 2006, 30.)

Leikin avulla kartutetaan lapsen sanavarastoa ja vahvistetaan muistia. Lisäksi lapsi kehittää taitoaan odottaa omaa vuoroaan.

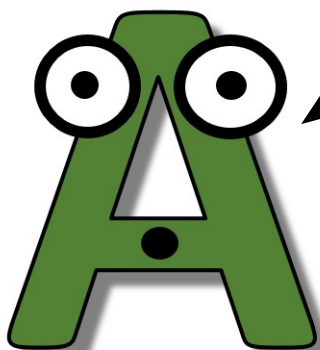

Ketjutusleikki

Tässä leikissä muodostetaan erilaisia sanaketjuja. Ketjuja voidaan kehittää joko yksittäisen kirjaimen tai tavun avulla. Ideana on se, että lapsi sanoo sanan, vaikka Lapio ja sitten toinen lapsi keksii sanan edellisen sanan viimeisestä kirjaimesta. Esimerkki: Lapio → Oksa → Auto ja niin edelleen. Tavujen avulla ketju meni esimerkiksi Sauna → Naru → Runo

Leikkiä voi soveltaa niin, että sanat voisivat olla esimerkiksi pelkästään yhdestä tietystä aihepiiristä. Ketjutusleikki tavujen avulla sopii vanhemmille lapsille ja pienemmille kirjainten avulla.

(Leikki on mukailen lähteestä: Harju 2006, 71.)

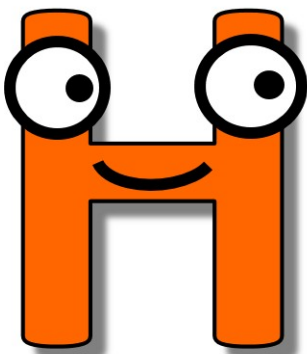
Leikki vahvistaa kirjainten ja tavujen tunnistamista, sanojen, tavujen ja äänteiden ääntämistä.

Jumppaa suulle ja kielelle

Tuokiossa ohjaaja lukee jonkun tarinan haluamastaan aiheesta tai lasten toiveesta. Ohjaajan lukiessa tarinaa, hän käyttää tarinankerronnassa erilaisia ilmeitä ja eleitä. Lasten tulisi matkia ilmeitä ja eleitä ohjaajan perässä. Tarinassa voisi olla huudahduksia (auts, apua, varo ja niin edelleen), maiskuttelua tai muuta ääntelyä (mmmm, nam ja niin edelleen), kielellä huulten nuolemista (ikään kuin ruualla herkuttelua), erilaisia äänteitä kuten suulla kopsuttelua (kop kop, töms töms ja niin edelleen) sekä sanojen tavuttamista ja pitkittämistä (mi-mitä, a-apua ja niin edelleen.)

(Harjoite on mukailen lähteestä: Harju 2006, 25–26.)

Harjoitteen avulla vahvistetaan puhelihasten käyttämistä, kielen koordinaatiota ja motoriikkaa. Samalla voidaan havainnoida lasten keskittymiskykyä tarinan kuuntelemiseen ja ohjaajan esimerkin toistamiseen.

Harjoitellaan äänneitä

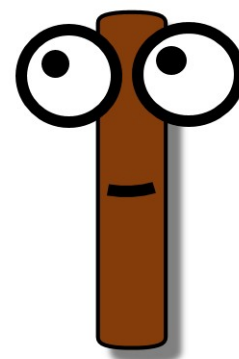
Ohjaaja ottaa esille lyhyitä kirjoitettuja sanoja tai kuvia, joista sana käy ilmi. Ohjaaja luettelee ensin sanan äänneet ja sitten varsinaisen sanan. Esimerkiksi äänneet [k]-[u]-[u] ja sana on kuu. Lapset voisivat toistaa perässä. Sovellutuksena voisi olla se, että ohjaaja sanoo pelkät äänneet, näyttämättä kirjoitettua sanaa tai kuvaa. Lasten tulee pelkästään kuulon avulla arvata kyseinen sana. Kun lapset alkavat olla hyviä arvaamaan lyhyitä sanoja, voidaan siirtyä pitempiin sanoihin.

Esimerkkisanoja: kuu, suu, luu, puu, tie, kukka, auto, kissa, koira, talo

Esimerkkisanat löytyvät kirjoitettuna kuvien kanssa oppaan lopusta (liite1). Esimerkkikuvat ovat papunetistä otettuja.

(Harjoite on mukailen lähteestä: Harju 2006, 75.)

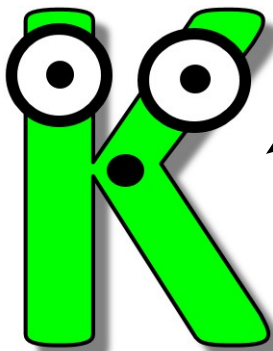
Harjoitteen avulla opetellaan sanoja ja erilaisia äänneitä. Samalla opitaan yhdistämään kirjaimet ja tavut kokonaisiksi sanoiksi.

Kuvailevat sanat

Tuokiossa ohjaaja arvuuttelee lapsilta erilaisia sanoja/asioita/ilmiöitä/olentoja. Tarkoitus on antaa lapsille vihjeitä ja vinkkejä sanasta kuvailun avulla. Sanat voivat olla mistä aihepiiristä tahansa. Esimerkiksi, jos ohjaaja kuvailee lapsille kissaa, voi hän kertoa, että alkaa k-kirjaimella ja se on eläin, joka kehrää. Lasten tulisi sitten arvata, mikä sana/asia/ilmiö tai olento on kyseessä. Oikean arvauksen jälkeen otetaan uusi sana kuvailtavaksi.

Sovellutuksena voisi olla se, että ohjaajan sijasta lapset voisivat kuvailla ja arvuutella sanoja toisille lapsille.

Harjoite vahvistaa lapsen kuullun ymmärtämistä ja päättelykykyä. Lapsen itse kysellessä sanoja, oppii hän kuvailemaan asioita kertomatta suoraan vastausta.

Arvaa mitä ajattelen?

Lapsi valitsee mielessään ja ajattelee ympäristössä näkyvää tai etukäteen tuokiota varten esille otettua tavaraa kuten lelua ja sanoo: -"Arvaa mitä ajattelen? Se alkaa aalla". Lapsi siis sanoo tavaran alkukirjaimen ja muut arvaavat mikä sana/tavara on kyseessä. Lapsi, joka arvaa oikein, pääsee seuraavaksi arvuuttamaan tavaraa/sanaa muilta. Tarvittaessa ohjaaja antaa esimerkin ennen kuin lapset alkavat arvuuttamaan.

Sovellutus pienemmille lapsille voisi olla se, että lapsi kertoo tavaran värin eikä alkukirjainta.

Harjoitus vahvistaa lapsen vuorovaikutustaitoja, kirjaintietoisuutta, kuullun ymmärtämistä ja päättelykykyä. Samalla lapsi opettelee, sitä ettei heti kerro vastausta muille vaan antaa toisille mahdollisuuden esittää arvauksia.

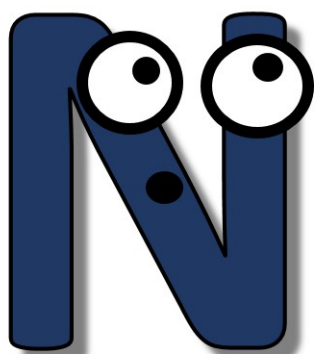

Rikkinäinen sana

Ohjaaja sanoo sana alkutavun tai alkutavut riippuen sanan pituudesta. Lasten tulee sitten arvata ja korjata sanan lopputavu. Sanat voivat olla mitä vain. Ohjaaja sanoo esimerkiksi: ta-(?), lää-kä-(?) ja to-maat-(?). Ja lapset arvaavat lopputavut ta-(lo), lää-kä-(ri) ja to-maat-(ti). Harjoituksessa voidaan arvuutella myös ryhmän lasten nimiä. Esimerkiksi ohjaaja sanoo: Pek-(?) ja Mai-(?). Lapset sitten arvaavat lopputavut Pek-(ka) ja Mai-(ja). Lasten tulisi sanoa sanan viimeinen tavu ei koko sanaa. Eli ohjaaja sanoo tavun "Pek-" ja lapsi sanoo tavun "-ka" ja sitten yhdessä sanotaan lopuksi sana, mikä tavuista syntyi eli "Pek-ka".

Rikkinäistä sanaa voidaan soveltaa niin, että ohjaaja sanoo sanan tai lapsen nimen ilman alkukirjainta tai muutamaa alkukirjainta. Lasten tulisi sitten keksiä ja sanoa sanan alkukirjain/alkukirjaimet. Esimerkiksi ohjaaja sanoo: (?)aapas, (?)tokone) ja (?) arjatta. Lapset sitten arvaavat sanojen alkukirjaimet: (s)aapas, (len)tokone ja (M)arjatta.

(Harjoite on mukailen lähteestä: Hakamo 2011, 77.)

Harjoite vahvistaa lapsen kirjaintietoisuutta ja sanojen tavuttamista. Lisäksi se kehittää lapsen päättely- ja hahmotuskykyä, muistia ja kuullun ymmärtämistä.

Kuu, puu ja luu

Lapset seisovat ohjaajan kanssa ringissä. Lasten tulee tehdä sanaa vastaava liike ohjaajan sanottua sanan. Kun sanotaan kuu, kaikkien tulee nostaa kädet ilmaan suoraan ylös. Kun sanotaan puu, kaikkien tulee laittaa kädet sivuille, niin että kädet ovat ikään kuin puiden oksina. Kun sanotaan luu, kaikki kyykistyvät ja laittavat kädet lattiaan.

Leikissä voidaan yrittää tehdä liikkeet mahdollisimman nopeasti. Leikki käy vaikka pienenä taukojumppana tai vaikka siirtymätilanteiden odotuksessa. Sovellutuksena sanojen tilalle voidaan keksiä toiset sanat ja niille omat liikkeet.

(Harjoite on lähteestä: Hakamo 2011, 70.)

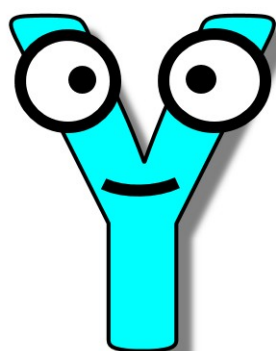
Harjoite vahvistaa lapsen kuullun ymmärtämistä ja sanojen erottamista toisistaan. Lisäksi muisti vahvistuu, kun yrittää muistaa ja tehdä sanaan liittyvän liikkeen.

Kirjainmaat

Harjoite voidaan toteuttaa tilavassa paikassa, kuten ulkona tai liikuntasalissa. Vastakkaisiin seiniin kiinnitetään eri kirjaimet, kuten toiseen seinään A-kirjain ja toiseen O-kirjain. Lapset kerääntyvät keskelle huonetta ja heillä on tiedossaan kirjainten sijainti. Ohjaaja sanoo lapsille sanan, joka alkaa toisella seinän kirjaimista, kuten ”omena” ja lasten tulee juosta sanan alkukirjaimen mukaiselle seinälle. Tämän jälkeen lapset palaavat keskelle ja ohjaaja sanoo uuden sanan.

Haastavampana variaationa harjoite voidaan toteuttaa, kun otetaan mukaan useampi kuin kaksi kirjainta. Kirjaimet voidaan sijoittaa eri puolelle kenttää/salia. Esimerkiksi salin kaikkiin neljään seinään tai ulkona tolppaan tai vastaavaan elementtiin. Tällöin lasten ei tarvitse kirjaimen luokse juostuaan palata keskelle, vaan ohjaaja sanoo suoraan uuden sanan, jonka alkukirjaimen luokse lapset seuraavaksi menevät. Ohjaaja voi myös sanoa harhautukseksi sanoja, joissa ei ole mitään harjoitteen kirjaimista.

(Harjoite on mukailen lähteestä: Karvonen 2009, 70.)

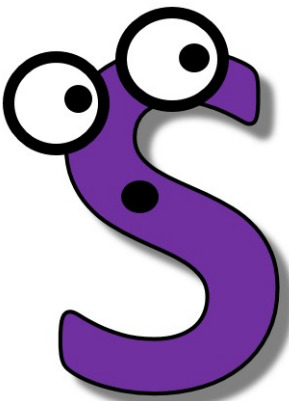
Harjoite vahvistaa lapsen kuullun ymmärtämistä ja kirjainten sekä äänteiden tunnistamista.

Kirjainleikki

Toteutukseen tarvitaan aakkoset, jotka löytyvät leikattavana versiona oppaan lopusta (liite 2). Ohjaaja näyttää lapsille kirjaimen ja lapset sanovat kirjaimen ääneen mahdollisimman nopeasti. Voidaan myös toteuttaa niin, että lapset viittaavat vastatakseen. Ohjaaja voi myös kysyä kirjaimesta kysymyksiä, kuten mikä sana tai kenen nimi alkaisi kyseessä olevalla kirjaimella.

(Harjoite on mukailen lähteestä: Karvonen 2009, 74.)

**Harjoite vahvistaa lasta kirjainten ulko-
asun ja äänteiden opettelussa.**

Samankaltaiset sanat

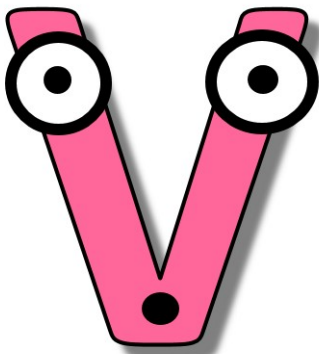
Ohjaaja sanoo jonkun sanan, kuten AUTO ja yhdessä lasten kanssa he miettivät mikä sana alkaisi samalla alkutavulla. Voidaan tavun sijaan ottaa sanan alkuäänenne, kuten AU-TO sanan AU-tavun sijaan pelkkä AU-äänne eli oikea vastaus voisi olla myös esimerkiksi AUK-KO tai AUT-TAA. Sanoja voidaan myös kirjoittaa ylös lasten nähtäville. Alla esimerkkejä sanoista, joita harjoituksessa voi käyttää:

KO-TI: KOVA, KOLA, KOTELO, KOMERO, KOMEA, KOLINA...

AI-TA: AIKA, AIVAN, AITO, AIVO...

SA-NA: SANOI, SATA, SAMA, SALAISUUS, SAMANLAINEN, SALAMA...

Harjoite auttaa äänneiden ja tavujen tunnistamisessa ja ymmärtämään, että sanat koostuvat erilaisista äänneistä. Opettaa sanojen ulkoasun samankaltaisuuden ymmärtämisessä.

Lorut ja runot

Erilaiset runot ja lorut ovat olleet pitkään käytössä varhaiskasvatuksessa. Olemme koonneet liitteeseen leikattavat lorukortit (Liite 3), joita voidaan hyödyntää hyvin monipuolisesti. Loruja voidaan käyttää tuokioissa esim. lorupussin avulla tai tiettyyn hetkeen liittyvä loru voi olla näkyvillä esim. seinällä (pukemisoru eteisessä jne.)

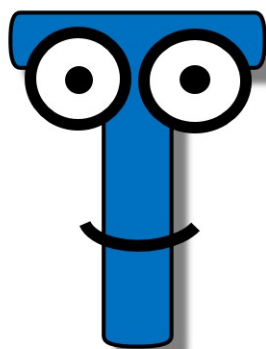
Jänöjussi Puputti

Jänöjussi Puputti
juu juu juputti,
suu supussa suputti,
korvat hupussa huputti,
silmit ristissä ripitti
ja pakoon juosta kipitti.
(Kunnas 2004, 18)

Kenguru

Kenguru kulkee
kengurun lailla.
Hyppien, loikkien
aavikkomailla.

Kengurun mahassa
on kengurun pussi.
Sinne mahtuu vaikkapa
kampa ja tussi.
(Väätäinen s.a.)

Lorut ja runot auttavat kehittämään
lapsen ääntämistä ja kielellistä
muistia ja sanavarastoa, jolloin lap-
sen kielellinen ilmaisu
monipuolistuu.

Äänneloru

”Rengin kengät
hevosen länget
Konginkankaalla katosi.
Annin sangen sievät sangot
Onnin sangen suuret onget
Ennin sangen pienet kengät
kevättalven hohtavat hanget.
Mimmin sievät tanssikengät
niillä tanssii monet tangot.
Anni otti sievät sangot
Onni otti suuret onget
Aikaan ilta-auringon
paras kala-aika on.
Mimmin sievät tanssikengät
Ennin sangen somat kengät
Niillä tanssii monet tangot
aikaan ilta-auringon.
Ping, päng, pong
kieli pitkä on.”

(Adams, Struck ja Tillmans-Karus 2001, 102.)

Sadutus

Sadutus on narratiivinen menetelmä, joka käy kaiken ikäisille. Se on kuuntelua ja osallisuutta korostava työväline, jossa uusi tarina syntyy kertojan eli lapsen ja saduttajan välillä, kun kuunnellaan juuri sitä mitä lapsi haluaa kertoa. Pelkästä sadun kerronnasta sadutus eroaa sillä, että saduttaja kirjaa lapsen kertomuksen sanasta sanaan sellaisenaan kuin lapsi sen kuvaillee ja lukee valmiin tarinan sen jälkeen lapselle, joka voi tällöin vielä tehdä tarinaan korjauksia. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos s.a.)

Saduttamiseen on monia erilaisia keinoja. Lapsi voi kertoa tarinaa tyhjästä tai apuna voidaan käyttää erilaisia keinoja, kuten kortteja tai kuvia (postikortit, tarinakortit, kirjan sivut tms.) tai esimerkiksi musiikkia. Saduttaessa lapsen tarina joko kirjoitetaan tai nauhoitetaan esimerkiksi tabletilla. Nauhoituksessa ainut haaste on korjausten tekemisen vaikeus.

Sadutuksesta lisää esimerkiksi teoksessa: *Liisa Karlsson: Sadutus – Avain osallisuuden toimintakulttuuriin, 2014*

Sadutus kehittää kielen tuottamista ja ilmaisua. Se auttaa myös ymmärtämään kielen rakenteita, sanajärjestystä sekä aika- ja paikkakäsitteitä. Samalla se on tärkeä kuulluksi tulemisen keino.

Lähteet:

- ADAMS, Iris, STRUCK, Veronika ja TILLMANNNS-KARUS, Monika 2001. Humppati pumppaa suu jumppaa. Suun motoristen harjoitusten aineistokokoelma. Helsinki: Puheterapeuttien Kustannus Oy.
- HAKAMO, Maija-Leena 2011. Puhekuplia. Lapsen puheen ja kielellisen tietoisuuden kehittäminen. Helsinki: Lasten keskus.
- HARJU, Heidi (toim.) 2006. Kielitaito puhkeaa kukkaan. Kieltä rikastuttavia leikkejä 3–6-vuotiaille lapsille. Helsinki: Folkhälsan.
- HUTTUNEN, Matti ja JALANKO, Hannu 2017. Puheen ja kielen häiriöt lapsella. [verkkosivusto]. Lääkärikirja Duodecim. Terveyskirjasto. [Viitattu 2018-09-04.] Saatavissa: http://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=dlk00413
- KARVONEN, Pirkko 2009. Tarinan kertojat. Iloa ja leikkiä kieleen, liikkumiseen ja laskemiseen. Helsinki: Erilaisten oppijoiden liitto.
- KEHITYSVAMMALIITTO 2018. Kuvatyoökalu. Papunet. Saatavissa: <http://papunet.net/materiaalia/kuvatyo%C3%B6kalu>
- KUNNAS, Kirsi 2004. Tapahtui tiitiäisten maassa. Porvoo: WS Bookwell Oy.
- SAMPPA 2017. R-loru. [verkkosivusto]. Oppia vaka kaikki. [Viitattu 2018-10-02.] Saatavissa: <https://oppiavaka-kaikki.wordpress.com/2017/03/13/r-loru/>
- TERVEYDEN JA HYVINVOINNINLAITOS s.a. Sadutus. [verkkosivusto]. Terveiden ja hyvinvoinninlaitos. [Viitattu 2018-10-16.] Saatavissa: <https://thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyomenetelmat-ja-valineet/tyomenetelmat/sadutus>
- TUNTEMATON s.a.a Ilves. [verkkosivusto]. Rehtorin blogi lasitehtaan koulu. [Viitattu 2018-10-02.] Saatavissa: <http://lasinreksi.blogpot.com/2015/09/liikuntapaiva.html>
- TUNTEMATON s.a.b. Pukemisoru [verkkosivusto]. Muskarilauluja ja -loruja. [Viitattu 2018-10-03.] Saatavissa: <http://www.dlc.fi/~riksu/muskari.htm>

ITKONEN, Jussi 2006. Aakkoslammas loksuhammas. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.

VÄYRYNEN, Henna-Karolina 2018. Loru viikonpäivistä.

VÄÄTÄINEN, Tuomas s.a. Naurulokki [verkkosivusto]. Lasten runosivut.

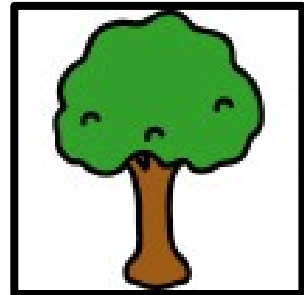
[Viitattu 2018-10-03.] Saatavissa: <http://koti.kainuu.com/lokki/>

LIITE 1

KUU

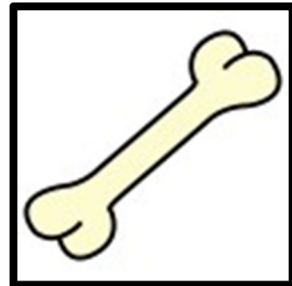
PUU

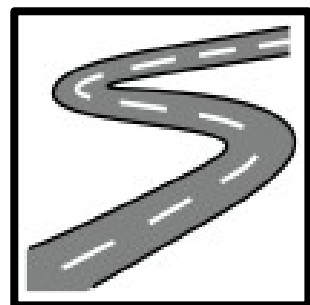
SUU

LUU

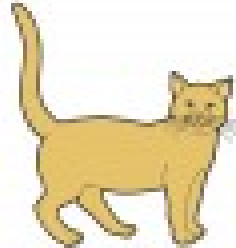
TIE

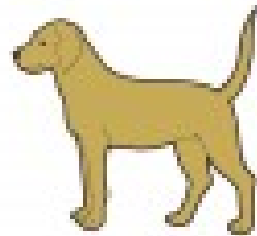
AUTO

KISSA

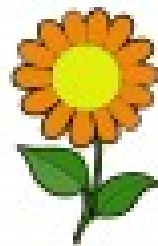
KOIRA

TALO

KUKKA

LIITE 2

A

B

C

D

E

F

G

H

I

J

K

L

M

N

O

P

Q

R

S

T

U

V

W

X

Y

Z

Å

Ä

Ö

LIITE 3

Sisi soso siili

Sisi soso siili
tiili sekä viili.

Kuku koko kukko
akka sekä ukko.

Nana nunu nalle
Ville sekä Valle.

Haha haha harakka
polkupyörän tarakka.
(Väätäinen s.a.)

S niin kuin Siili

Kuka urkkii, kuka arka
pikikuono parka
pensaikossa kurkkii?
Sanoisiko joku siilille:
Tervetuloa viilille!
(Kunnas 2004, 41.)

Pukemisoru

Kurre loikkaa puusta puuhun,
jalka kurahousun suuhun.
Ensin toinen
sitten toinen,
roiskuessa rapakoiden
(Tuntematon s.a.b)

Leskenlehti

Kun leskenlehti ilmestyy
siihen on hyvä syy:

painotuore lehtinen
kertoo meille uutisen
ja otsikoi sen huolella:
OLLAAN KESÄN PUOLELLA!
(Kunnas 2004, 128)

R-LORU

Se tärisee
se pärisee
joskus ehkä pirisee
mikä siellä tärrää
mikä kirjain pärää
mietit jo varmaan
ärrää
(Samppa 2017.)

Koru

Suussa on hammas
laitumella lammas.

Lampaalla on turkki
pöydällä on purkki.

Purkissa on karkki
papereita arkki.

Paperilla loru
kaunis on kuin koru.
(Väätäinen s.a.)

WOW WOW Vohveli

Wow wow vohveli,
hauku esiin tohveli,
hae, nuuski, kyttää,
matot kasaan lyttää,
etsi sitä nurkista,
sängyn alle kurkista.
Missä on tohveli?
Wow wow vohveli.
(Kunnas 2004, 36)

Ilves

Ilves eestä, ilves takaa,
ilves istuu, ilves makaa,
ilves maassa, ilves puussa,
ilves hiipii illansuussa.
(Tuntematon s.a.a)

Kissanpäivät

Nyt on oikeat kissanpäivät
poissa ovat huolet, häivät.
Katti latkia maitoa saa
kissanviiksiä kasvattaa.

Hiiren kanssa voi leikkiä illat
illalla näkyvät kuutosillat.
Ja kotisohvalla aamuun asti
kissa voi nukkua makoisasti.
(Väätäinen s.a.)

Kurre ja käpy

Kurre istuu puussa
jättikäpy suussa.

Kurre istuu maassa
käpylehmähaassa.

Kurre pitkin oksaa
kävelee ja hoksaa.

Käpy aina maittaa
kävyn käpäliin kun laittaa.
(Väätäinen s.a.)

Kenguru

Kenguru kulkee
kengurun lailla.
Hyppien, loikkien
aavikkoilla.

Kengurun mahassa
on kengurun pussi.
Sinne mahtuu vaikkapa
kampa ja tussi.
(Väätäinen s.a.)

Isoisä

Isoisän, isän isä
isosedän veli
ilmalaivan isäntänä
työkseen matkusteli.

ilmalaiva ihan niin kuin
ilmi selvä valas
nousi ilmaan illalla
ja tuli yöllä takas
(Itkonen 2006.)

Rokki kokki

Rämä-lämä, rämä-lämä!
raikaa reipas rokki.
Rautalankakitaroineen
rokkaa rento kokki

Rämä-lämä, rämä-lämä!
kokki rokkiin haastaa.

Rokattuaan riittävästi
porkkanoita raastaa.

(Itkonen 2006.)

Jänöjussi Puputti

Jänöjussi Puputti
juu juu juputti,
suu supussa suputti,
korvat hupussa huputti,
silmät ristissä ripitti
ja pakoon juosta kipitti.
(Kunnas 2004, 18.)

Kisu-Mirri

Suu ja silmät sirrillä
on meidän pikku Mirrillä
kun se tapaa tuttuja
ja kertoo hiirijuttuja,
joissa hiiren viikset
ovat tirrorivirillä.
(Kunnas 2004, 31.)

Loru viikonpäivistä

Mahtavana maanantaina maistellaan maukkaita mansikoita.

Timanttisena tiistaina tilataan tiimille tiketit tivoliin.

Kekseliäänä keskiviikkona kehitetään keskikesän kesähitti.

Touhukkaana torstaina toivotaan torille todellisia torijuhlia.

Pehmeänä perjantaina pelataan pehmonallejen pesäpalloa.

Laadukkaana lauantaina lastataan laiva laatikoilla.

Suloisena sunnuntaina suunnitellaan suuria sukujuhlia.

(Väyrynen 2018.)